

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen,
Nära vård
Björn Dahlström
Epost: bjorn.dahlstrom@regionvastmanland.se
Telefon: +4622458120

TJÄNSTESKRIVELSE AVSTEG FRÅN REGIONENS TOBAKSPOLICY PÅ RÄTTSPSYKIATRISKA REGIONKLINIKEN I SALA

Förslag till beslut

Avsteg från regionens tobakspolicy avseende försäljning av tobaksvaror i regionens lokaler på Rättspsykiatriska regionkliniken i Sala godkänns.

Ärendet i korthet

Rättspsykiatriska Regionkliniken Västmanland vill göra avsteg från en del i tobakspolicy nr 23004-2 som berör försäljning av tobaksvaror till patienter. Klinikens patienter vårdas med tvång och har olika förutsättningar för att själva handla varor för personlig användning, vilket avser både livsmedel och tobak. Alla avdelningar har tillgång till nikotinhjälpmiddel och patienterna erbjuds hjälp vid tobaksavvänjning men långt ifrån alla vill sluta. Rättspsykiatrins medarbetare bör inte hantera patienters kontanter eller betalkort och patienterna kan i förekommande fall inte lämna kliniken. Därför planerar rättspsykiatrin en egen kioskverksamhet där tobaksvaror ingår i sortimentet.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Inom rättspsykiatrin finns patienter som inte har möjlighet att själva köpa in livsmedel/kiosk samt tobaksvaror på grund av restriktioner. Verksamhetens personal får genom detta lägga ner en hel del arbetstid kring "inköpsrelaterade" delar som inte kan ses vara en del i patientens vårdprocess. Vissa patienter har förvaltare som ombesörjer inköp, andra inte. Juridiska aspekter kring hantering av patienters kontanta medel är även ett frekvent problem. Inom rättspsykiatrisk vård finns en stor utmaning avseende obesitas (fetma) som uppkommer under vårdtid. Det är att ses som en vårdskada och har behov av konkreta åtgärder och förebyggande insatser. Regionkliniken i Västmanland är inget undantag avseende denna problematik. Orsakerna kommer av flera olika skäl såsom grundsjukdom, läkemedelsbehandling, byte av skadligt bruk från substanser till mat/godis och inaktivitet.

För att inte kliniken ska fortsätta att medverka till ytterligare försämring av ovanstående behövs en reglering inom verksamheten. Omvärldsanalys av andra rättspsykiatriska kliniker har genomförts där andelen patienter med obesitas är lägre. Åtgärder som genomförts vid andra kliniker är bland annat reglering/stopp av införsel gällande olika livsmedel. För att inte åtgärden skall vara inhuman har en reglerad försäljning av kioskvaror startats inom dessa kliniker. Reglering av såld mängd kan genom detta ske utifrån klinikens regler och säkerhetsaspekter.

Socialstyrelsen konstaterar i "Psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård - Kartläggning och utvecklingsförslag" (artikelnummer 2023-8-8681, 2023, sid 45) att:

“Det finns en större andel rökare bland personer som lever med psykisk ohälsa än inom befolkningen som helhet. Det finns olika teorier om vad det kan bero på, men avsaknaden av rökmöjligheter för patienter som vårdas i den psykiatriska tvångsvården kan leda till situationer där behov att använda tvångsåtgärder kan uppstå “.

Arbetet med tobaksavvänjning kommer inte upphöra. Hälsosamtal genomförs med varje patient flera gånger per år och frågan hålls aktuell.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Inom klinikens befintliga verksamhet kan en kioskverksamhet inrymmas.

Juridiska konsekvenser

Tillstånd från Sala kommun avseende försäljningen finns. Egen försäljning innebär minskade juridiska frågeställningar kring personals hantering av patienter kontanta medel och betalkort och därmed en riskreducering avseende felhantering.

Administrativa konsekvenser

Kioskverksamheten kommer drivas av befintlig personal och kommer eventuellt kunna generera en aktivitet för patient.

Ekonomiska konsekvenser

Självkostnadsprincip är grunden för försäljningen och den ska vara kostnadsneutral.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Vinster finns avseende inköp och biltransporter av personal, både miljö och tid.

Barnrättsperspektiv

Försäljning av tobaksvaror kommer inte att ske till minderåriga.

Invånarperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några konsekvenser för invånarna.

Uppföljning

Kliniken kommer årligen utvärdera införandet av en kioskverksamhet. Extern uppföljning kommer också ske via Sala kommun.

Beslutet skickas till

Verksamhetschef Rättspsykiatriska regionkliniken.